

A Déli-Homokhátság HUKN20008 kjtt. célkitűzései és prioritásai

Prioritások (SDF 4.2 Quality and Importance)

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai göte), *Emys orbicularis* (mocsári teknős).

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása: 6260 (pannon homoki gyepek), 6410 (kékperjés rétek), 6440 (mocsárrétek), 91F0 (keményfás ligeterdők), 91I0 (eurosszibériai erdőssztyepp-tölgyesek), *Colchicum arenarium* (homoki kikerics), *Gladiolus palustris* (mocsári kardvirág), *Dianthus diutinus* (tartós szegfű), *Iris humilis* ssp. *arenaria* (homoki nőszirm), *Chondrosoma fiduciarium* (magyar ősziaraszoló).

Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Részletes célkitűzések:

A jelölő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen, kivéve ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be. Az erősebb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek állománya ne csökkenjen a gyengébb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése miatt.

A jelölő élőhelyek természetessége ne csökkenjen, kivéve ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (például időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be. Erdei élőhelyek megóvandó természetes tulajdonságai közé tartozik egyebek között a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint.

A tájidegen fafajok elegyaránya ne növekedjen a jelölő erdei élőhelyek egyik állományában sem.

Minden jelölő erdei élőhely állományainak összességén (típusonként külön végezve az összesítést) a tájidegen fafajok elegyaránya felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 15%-al csökkenjen.

A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhető. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok telepítése kerülendő. Újonnan telepített, vagy

erdőfelújítás során létesített tájidegen fásszárú állomány és a jelölő élőhelyek között legalább 20 m széles védőzónát szükséges létesíteni őshonos fásszárú növényzetből, vagy legalább 30 m széles védőzónát lágyszárú növényzetből.

A jelölő erdei élőhelyek - típusonként külön vizsgált - tíz éves felbontású korosztályszerkezetében ne csökkenjen a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése. Ne kerüljön tehát véghasználatra több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba. A célkitűzés megvalósulása tíz éves erdőtervezési ciklusonként vizsgálandó. Erdőtervezési ciklusonként 30%-os aránynál jobban ne csökkenjen véghasználat révén egyetlen korosztály területi részaránya sem.

Azokon a jelölő erdei élőhelyeken, amelyeken az erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani szükséges a természetszerű felújítások lehetőségét. Legyenek elhárítva az olyan, természetszerű felújításokat akadályozó hatások – közöttük a túltartott nagyvadállomány kedvezőtlen hatása -, amelyek gyengítésének és megszüntetésének technológiája ismert, és reálisan kivitelezhető.

A 91F0 (keményfás ligeterdők) és 91I0 (eurosibériai erdőssztyepp-tölgyesek) természetessége felmérési időszakonként (hat évenként), legalább a típusonként külön összesített területük 30%-án növekedjen, elsősorban az elegyedő tájidegen növényfajok irtása és az állományokat degradáló, természetes felújulást megakadályozó nagyvadállomány hatásának csökkentésével. Térbeli kapcsolataik javítása érdekében kiterjedésük felmérési időszakonként legalább 10%-al növekedjen.

Az erősebb vízhatást igénylő, javítandó természetvédelmi helyzetű élőhelyek (6410 kékperjés rétek, 6440 mocsárrétek) ökológiai állapota, természetessége típusonként külön vizsgálva, felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 15%-án javuljon, elsősorban a természetes vízháztartási viszonyok helyreállítása, a tájidegen inváziós növényfajok irtása, a szántóterületekről eredő zavaró hatások mérséklése és a gyepezési gyakorlat javítása – így a legeltetett állatok mennyiségének, fajának és fajtájának optimalizálása, a túllegetetés megszüntetése, a szükségtelen tisztítókaszálások visszaszorítása, a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat és az élővilágot kímélő kaszálógéptípusok terjesztése, a kaszálási módok diverzifikálása – révén. A meglévő élőhelyek ökológiai állapotának, természetességének javítása kiváltható jelölő vizes élőhelyek újonnan történő kialakításával, rekonstrukciójával is (a természetességnövelési célkitűzés teljes egészében a meglévő vizes élőhelyek kiterjedésének 15%-át kitevő rekonstrukcióval helyettesíthető).

A pannon homoki gyepek (6260) természetessége felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 10%-án növekedjen, elsősorban a tájidegen növényfajok visszaszorításával és a gyepezési gyakorlat javítása – így a zavarásra érzékeny nyílt homoki gyepeken a rendszeres gyephasználat felhagyása, a nagyobb fűhozamuk miatt hasznosítható gyepeken a legeltetett állatok mennyiségének, fajának és fajtájának optimalizálása, a túllegetetés megszüntetése, a szükségtelen tisztítókaszálások visszaszorítása, a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat és az élővilágot kímélő kaszálógéptípusok terjesztése, a kaszálási módok diverzifikálása – révén.

A pannon homoki gyepek térbeli kapcsolatait javítani szükséges. Kiterjedésük ennek érdekében felmérési időszakonként legalább 2%-al növekedjen.

A jelölő fajok állomány nagysága és állományainak területi kiterjedése ne csökkenjen.

A vonalas vízilétesítmények karbantartása során – például félszelvényű kotrások, vagy kotrás helyett hínárkaszálás alkalmazásával, vagy kiszélesített és karbantartás nélkül maradó refúgium-öblök kialakításával, illetve a karbantartás időpontjának megfelelő kiválasztásával - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok állományainak érdemi mértékű túlélését.

A vonalas vízilétesítmények célnak megfelelő vízkormányzásával – így a vízhiányos időszakokban vízmegőrzéssel - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok, így a *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai götte), *Emys orbicularis* (mocsári teknős), *Anisus vorticulus* (apró fillércsiga) állományainak túlélését, továbbá a jelölő vizes élőhelyek természetes vízháztartási viszonyait.

A *Colchicum arenarium* (homoki kikerics) természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az élőhelyeinek átalakításával fenyegető, adventív inváziós növényfajok irtásával, kezeletlen élőhelyein a mérsékelt legeltetés biztosításával, továbbá nagyobb kiterjedésű fátlan élőhelyeinek egy részén – az aszályok kártételének csökkentése védett - az erdőssztyeppi körülmények legalább részleges rekonstruálásával, elszórt fás vegetáció telepítésével.

A *Gladiolus palustris* (mocsári kardvirág) természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az élőhelyein folyó gyepterület – kaszálás és legeltetés – javításával, az állományok térbeli kapcsolatainak javításával, az élőhelyek természetes hidrológiai viszonyainak helyreállításával, az alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelésével. Állományainak méretét felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 5%-al növelni szükséges.

A *Dianthus diutinus* (tartós szegfű) természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az élőhelyeinek átalakításával fenyegető, adventív inváziós növényfajok irtásával, az állományok térbeli kapcsolatainak javításával, az alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelésével.

Az *Iris humilis* ssp. *arenaria* (homoki nőszirm) természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az élőhelyeik átalakításával fenyegető, adventív inváziós növényfajok irtásával, állományrészei térbeli kapcsolatainak javításával, a számára alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelésével, és az élőhelyeket degradáló nagyvadállomány csökkentésével. Állományainak méretét felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 10%-al növelni szükséges.

A *Chondrosoma fiduciarium* (magyar ősziaraszoló) állományait stabilan kimutatható méretűre szükséges növelni, a számára alkalmas sztyeppréti élőhelyek kiterjedésének és természetességének növelésével. A faj állomány nagyságának megállapítása és ökológiai igényeinek felmérése érdekében intenzív állományfelmérést szükséges végezni utolsó ismert élőhelyein, illetve a térségbeli potenciális élőhelyeken.

A *Bombina bombina* (vöröshasú unka), a *Triturus dobrogicus* (dunai götte) és az *Emys orbicularis* (mocsári teknős) állományainak természetvédelmi helyzetét javítani szükséges,

elsősorban állományaik térbeli kapcsolatainak javításával, a számukra alkalmas vizes élőhelyek rehabilitációjával és rekonstrukciójával.